

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/26/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118206560
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2118206560.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci navrhovateľa (otec): Y. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX, toho času ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, zastúpený splnomocnencom: Advokátska kancelária Lányiová, s.r.o., Nám. sv. Michala 11, Hlohovec, a manželky (matka): A. R., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXX, t. č. F. XX, J., zastúpená: V. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, J., o rozvod manželstva a úpravu pomerov k maloletým deťom na čas po rozvode: S., nar. XX.XX.XXXX a F., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom E. XXX, obaja zastúpení procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, Jarmočná 3, Hlohovec a o návrhu F. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX, o zverenie maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 18. decembra 2019, č.k. 39P/8/2019-188, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode m e n í tak, že maloletý S., nar. XX.XX.XXXX a maloleté F., nar. XX.XX.XXXX sa zverujú do náhradnej osobnej starostlivosti F. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté deti v rovnakom rozsahu ako ju vykonávajú rodičia s tým, že má právo maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach.

II. Styk rodičov s maloletými deťmi sa neupravuje.

III. Matka je povinná prispievať s účinnosťou od 08.03.2021 na výživu maloletého S. sumou 80,- eur mesačne a maloletej F. 50,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany.

IV. Otec je povinný prispievať s účinnosťou od 08.03.2021 na výživu maloletého S. a maloletej F. na každého sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa vždy do 15. dňa v mesiaci vopred Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany.

V. Nedoplatok matky na zročnom výživnom za obdobie od 08.03.2021 do 16.03.2021 u maloletého S. vo výške 61,93 eur a maloletej F. vo výške 38,71 eur je matka povinná zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany.

VI. Nedoplatok otca na zročnom výživnom za obdobie od 08.03.2021 do 16.03.2021 na maloletú F. a maloletého S. v sume 22,78 eur na každé maloleté dieťa je otec povinný zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním manželstvo manželov Y. R. a A. R., rod. G. uzavreté dňa XX.XX.XXXX v J. zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Piešťany zväzok XX. ročník 1995 strana 21, por. č. 42 rozviedol (výrok I.), maloletého S. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca (výrok II.), maloletú F. zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že maloletá bude v osobnej starostlivosti matky každý týždeň od nedele v nepárnom týždni 18.00 hod. do nedele v párnom týždni 18.00 hod. a v osobnej starostlivosti otca každý týždeň od nedele v párnom týždni 18 hod. do nedele v nepárnom týždni 18.00 hod. s miestom odovzdania v mieste bydliska otca (výrok III.) s tým, že obaja rodičia sú povinní a oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok (výrok IV.). Zároveň rozhodol, že matka je povinná prispievať na výživu maloletého S. sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca (výrok V.), výživné na maloletú F. počas trvania striedavej osobnej starostlivosti neurčil (výrok VI.), styk matky s maloletým S. neupravil (výrok VII.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok VIII). Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že navrhovateľ (otec maloletých detí) sa domáhal rozvodu manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že obaja manželia sú Slovenskí štátni občania, slovenskej národnosti, ktorí uzavreli dňa XX.XX.XXXX manželstvo, z ktorého sa dňa XX.XX.XXXX narodil syn S. a XX.XX.XXXX dcéra F.. Posledné spoločné bydlisko manželov bolo v E.. Od roku 2018 manželia nežijú v spoločnej domácnosti, pričom obe maloleté deti žijú s navrhovateľom, a to na základe uznesenia Okresného súdu Piešťany, č.k. 8P/201/2018-111, spolu v spoločnej domácnosti s otcom žijú aj ich plnoleté deti. Opatrovník uviedol, že s rodičmi sa pracuje prostredníctvom organizácie TENENET, komunikácia medzi nimi nie je dobrá. Maloletý S. nechce bývať u matky, ktorá žije v domácnosti svojej tety, má pekný vzťah s otcom, nechce odísť z E.. Odporučil vziať do úvahy opatrovník aj názor maloletých detí. Otec má stabilnú prácu, bol by ochotný pristúpiť aj k rodičovskej dohode. V prípade, že by sa deti rozhodli ísť k matke, nemá s tým problém, má len podmienku, že sa s nimi chce pravidelne stretávať. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 100 CMP, § 24, § 62, § 75 Zákona o rodine. Po oboznámení sa s vykonanými dôkazmi dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky k rozvodu manželstva. Existuje vážny a trvalý rozvrat vzťahov manželov, manželstvo si neplní svoj účel z dôvodu, že manželia žijú oddelene, nevedú spoločnú domácnosť, nehospodária spolu, intímne spolu nežijú. Manželia nemajú záujem o obnovenie spolužitia. Manželstvo si tak neplní žiadnu zo svojich základných funkcií. Ďalšie trvanie formálneho zväzku nie je v spoločenskom záujme, ani v záujme účastníkov konania a tento neusporiadaný stav nie je v záujme ani ich spoločných maloletých detí. Preto manželstvo účastníkov konania rozviedol. Pokiaľ sa týka úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom dospel k záveru, že maloletý S. bude v osobnej starostlivosti otca a maloletá F. v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, čo je v ich najlepšom záujme. Otec bol naklonený akejkolvek úprave pri rešpektovaní názoru maloletých detí, matka trvala na svojej výlučnej osobnej starostlivosti k obom maloletým deťom. Deti sa pred súdom jednoznačne vyjadrili, čo otec rešpektuje a napriek tomu, že matka na otázku súdu, či si vie predstaviť model starostlivosti maloletý u otca a maloletá v striedavej starostlivosti uviedla, že by vedela, no po zásahu splnomocnenej zástupkyne si to musela ešte premyslieť a napokon nesúhlasila. Zotrvanie matky na tom, aby maloletý bol zverený proti jeho vôli do jej výlučnej starostlivosti súd hodnotí ako rozporné s najlepším záujmom maloletého, v ktorého záujme je zotrvanie vo svojom známom prostredí v domácnosti otca, kde má svoju izbu a starších súrodencov. S matkou sa stretáva počas týždňa, telefonujú si, čo považuje za dostatočné. Nevie si predstaviť ani víkendy v cudzom prostredí, v ktorom nemá svoju izbu a matka prespáva v obývačke. S poukazom na jeho vek a vyspelosť nie je možné, aby súd na jeho názor neprihliadol. Maloletá je flexibilnejšia, pobyt aj u matky v byte jej tety, na rozdiel od maloletého, jej nerobí problémy. Súd má za to, že obaja rodičia sú spôsobilí maloletú vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť obidvaja rodičia záujem súd zverí dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. U maloletého aj na základe odporúčania lekára prevláda potreba stability výchovného prostredia „rodičia by mali akceptovať chlapca, nevnucovať mu kontakt s mamou vtedy, keď to nebude chcieť, viac citu, viac akceptovania a podpory pre chlapca zo strany oboch rodičov“. Z tohto dôvodu súd autoritatívne neupravil styk matky s maloletým a rozhodol tak, že ho ponechal neupravený. Keď styk má zostať v neobmedzenom rozsahu podľa záujmu dieťaťa, keď otec v styku s matkou nebráni. V konaní nie je sporný dobrý vzťah detí k rodičom a rodičov k deťom. Matka spochybňovala schopnosť otca postarať sa o maloleté deti, otec priznal svoje nedostatky, ktoré však nie sú takej intenzity, ktoré by bránili mu

v riadnej starostlivosti o maloletého a v striedavej starostlivosti o maloletú, čo potvrdili plnoleté dcéry rodičov pri výsluchu svedka. Matka predložila Znalecký posudok č. 14/2019, ktorý zväčša obsahuje prevzatie tvrdení matky, netýka sa spôsobilosti výchovného prostredia otca, ktoré nebolo spochybnené ani opatrovníkom, ktorý rodinu monitoruje. Otec má obe maloleté deti rád, o tom, či v rodine bolo alebo nebolo násilie, avšak nie vo vzťahu k deťom, prebieha vyšetrovanie. Obe strany potvrdili ojedinelý fyzický konflikt, ktorý sa mal udiať pri nevere manželky so švagrom. Súd neurčil výživné počas trvania striedavej osobnej starostlivosti k maloletej, keď ide o rovnocennú starostlivosť. Pokiaľ ide o maloletého stanovil výživné v minimálnej zákonnej výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa. Otec výživné od matky nežiadal a s poukazom na súčasné možnosti matky, ktorá má príjem iba z invalidného dôchodku vo výške 246 eur ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej, nebolo účelné matku zaväzovať k vyššej vyživovacej povinnosti. Otec má invalidný dôchodok vo výške 66 eur mesačne, od 23.04.2019 pracuje ako zamestnanec C. J., a.s. s priemernou mesačnou mzdou 777 eur brutto. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podala odvolanie matka maloletých a to v časti úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoze manželstva. Uviedla, že trvá na tom, aby boli maloleté deti obe zverené do jej osobnej starostlivosti a to na základe viackrát opakovaných skutočností, či už ohľadom neschopnosti otca maloletých sa o deti postarať alebo celkového charakteru otca detí a jeho možného negatívneho vplyvu na deti najmä s poukazom na jeho kriminálne správanie sa. Od začiatku navrhovala znalecké dokazovanie na skúmanie psychickej spôsobilosti otca detí starať sa o maloleté deti. Súd návrh zamietol ako aj iné návrhy na dokazovanie s tým, že znalecké dokazovanie je nadbytočné. S takýmto názorom nesúhlasila o to viac, keď maloleté deti prišli na pojednávanie s otcom a so staršími sestrami, ktorí ich mohli naviesť na výpoveď a rôznymi spôsobmi ovplyvniť a zmanipulovať. Samotná maloletá F. sa matke zverila, že jej bolo povedané, že na súde má povedať, že chce byť v striedavej starostlivosti a že je to tak správne. F. bola staršou sestrou F. po decembrovom pojednávaní zastrášaná, aby prestala chodiť na krúžky a keď bude na ne naďalej chodiť, tak uvidí. Následkom toho má maloletá F. strach z ďalších vyhrážok. Na krúžky, ktoré mala rada, teraz už nechce chodiť. Súd vyhovel aj návrhu otca ohľadom výpovedí starších dcér, ktoré považuje za jednostranné a zmanipulované otcom. Keď ona navrhla vypočuť lekárku detí, učiteľku, jej tetu, všetko bolo zamietnuté. Ohľadom jej spomínaného výsluchu k tomu, či by si vedela predstaviť model starostlivosti tak ako o ňom napokon súd aj rozhodol, tak bola otázkou sudkyne zaskočená, cítila veľký tlak zo strany opatrovníka, keď zástupkyňa opatrovníka situáciu vykreslila tak, že matka nadobudla dojem, že sa vlastne o osobnú starostlivosť snaží zbytočne a že paradoxne nie je dobrá matka, keď uprednostňuje záujem detí pred tým, čo si údajne ony samé prajú. Je presvedčená že napríklad keď sa S. vyjadril, že chce bývať v E., to ešte neznamená, že chce bývať s otcom a s matkou nie. S. to povedal len preto, že sa nechce sťahovať a v E. má kamarátov, čo je v jeho veku pochopiteľné. Myslí si, že najlepší záujem dieťaťa nemusí, často ani nebýva totožný s jeho prianím. To, že otec detí aj na súde, aj pred S. tvrdí, že on nie je jeho biologickým otcom, je úplne v rozpore s láskyplnou starostlivosťou o dieťa. Má to veľmi negatívny dopad na synovu psychiku. Z údajov na testoch, ktoré si dal urobiť nie je vôbec zrejmé, aký materiál laboratóriu doniesol. Nerozumie preto tomu, prečo otec maloletých všade uvádza ako nevyvrátiteľnú pravdu, že nie je otcom mal. S. a týmito slovami zmanipuloval aj staršie dcéry proti matke. Je presvedčená, že deti sú manželom manipulované proti nej. Napriek dohode na sociálke, že otec nebude pred deťmi rozprávať o týchto testoch, všetkým o nich hovoril a ukazoval ich, čo spôsobilo, že staršie dcéry odmietajú svoju matku. Manžel ju celé roky týral, po dlhú dobu s ním zostávala iba kvôli jeho vyhrážkam, že ju pripraví o deti. Teraz keď naozaj nemala už iné východisko ako od neho utiecť, aj vďaka podpore rodiny a blízkych a v čase, keď mu je vznesené obvinenie pre podozrenie z trestného činu týrania blízkej osoby, sa jeho vyhrážky naplnili. Matka vedie skromný život, ale slušný a usporiadaný. Nevie pochopiť ako súd môže zveriť dieťa trestanému a alkoholikovi, právoplatne odsúdenému za ublíženie na zdraví, ktorý sa v Rakúsku psychiatricky lieči, je podozrivý zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby a je odsúdený, zatiaľ neprávoplatne, za jazdu pod vplyvom alkoholu. Je zarážajúce, že súd zverí syna S. do osobnej starostlivosti takému otcovi, ktorý okrem iného je schopný bezostyšne hovoriť, že nejde o jeho biologického syna. Aj triedna učiteľka S. sa potom, ako boli deti dočasne zverené do starostlivosti otcovi, vyjadrila, že sa S. výsledky zhoršili a jeho otec sa o jeho známky nezaujíma, so školou nespôsobuje. Otec nikdy nejavil záujem o deti, nezaujímal ho, či sú zdravé, nestaral sa aké majú známky, či sú pripravené do školy, nikdy ich neskontroloval, nevyskúšal z učiva, nevedel aké majú krúžky, čo ich baví, všetko ponechával na matku detí, tak tomu bolo doposiaľ, a je tomu tak aj teraz. Výlučne matka s nimi chodí k lekárom, na rodičovské združenia, podporuje ich v ich záujmoch a krúžkoch. V skutočnosti vyplňa celý deň detí výlučne matka a do E. sa chodievajú len

vyspať a naraňajkovať, na čo však súd podľa nej vôbec neprihliadol. Reálna starostlivosť je odlišná od tej na papieri. Svoje deti miluje, stará sa o ne, varí im, nakupuje, avšak do spoločného domu sa už viac nevráti pokiaľ tam bude otec maloletých detí, ktorý jej roky ubližoval. Navrhla preto zohľadniť najlepší záujem dieťaťa a rozsudok vo výrokoch II., III., IV., V., VI. a VII. zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť na opätovné prejednanie súdu prvej inštancie.

3. Opatrovník vo svojom vyjadrení zo dňa 28.2.2020 uviedol, že by bolo najvhodnejšie s prihliadnutím na najlepší záujem detí prizvať znalca z odboru psychológie, ktorý posúdi aktuálny psychický stav rodičov. Rovnako ako aj najvhodnejšie riešenie úpravy práv a povinností k maloletým deťom, nakoľko aj výpovede samotných detí sú značnou mierou ovplyvnené rodičmi. Rovnako si dovoľuje súdu navrhnúť nariadenie DNA testov v súvislosti s mal. S..

4. Otec maloletých detí sa k vyjadreniu opatrovníka vyjadril tak, že nevidí dôvod, aby súd vykonal opatrovníkom navrhnuté dôkazy, deti sa jednoznačne vyjadrili pred súdom ohľadne ich ďalšej starostlivosti a súd tiež vypočul dve plnoleté dcéry.

5. Matka k vyjadreniu opatrovníka uviedla, že súhlasí so psychologickými posudkami na rodičov maloletých detí, nakoľko aj ona v konaní viackrát vykonanie tohto dôkazu navrhovala. Čo sa týka DNA testov, má za to, že toto s vecou so starostlivosťou o maloletých nesúvisí, avšak nemá problém s tým, ak súd uzná za potrebné takýto test vykonať.

6. Počas odvolacieho konania návrhom zo dňa 8.9.2020 sa matka maloletých dožadovala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril maloleté deti F. a S. do osobnej starostlivosti matky a to do právoplatného skončenia konania o úprave rodičovských práv a povinností k deťom na čas po rozvode manželstva. Odvolací súd uznesením zo dňa 29.9.2020, č.k. 11CoPno/3/2020-251 návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 8.9.2020 zamietol, keď v odôvodnení skonštatoval, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky k výchove maloletých detí, práva a povinnosti rodičov sú nateraz upravené neodkladným opatrením. Otec sa v konaní o rozvod vyjadroval, že nebude mať problém, pokiaľ maloleté deti budú chcieť žiť s matkou, toto im umožní, preňho je dôležitý názor detí. Pokiaľ sú deti v jeho osobnej starostlivosti a v jeho domácnosti, tak je o ne riadne postarané. Nebola v konaní o rozvod preukázaná žiadna skutočnosť, ktorá by bránila otcovi v starostlivosti. Takisto pokiaľ sú deti u matky, táto má vytvorené podmienky aj keď tieto sú horšie ako v domácnosti otca, keďže býva v domácnosti svojej tety, kde podľa vyjadrení maloletého matka prespáva v obývacej izbe a deti by nemali samostatnú izbu, čo mal. S. prekáža. Takže maloleté deti majú dobrý vzťah s oboma rodičmi. Za takéhoto skutkového stavu mal odvolací súd za to, že výchova detí nie je ohrozená, nie je potreba do právoplatného skončenia konania o úprave rodičovských práv a povinností na čas po rozvode neodkladným opatrením upravovať pomery maloletých detí. Matka dôvodila tým, že otec pôjde v najbližšej dobe do výkonu trestu, no neuviedla presne kedy s tým, že opatrovník v konaní uviedol, že proti trestnému rozkazu podal otec odpor, takže nie je zrejmé, kedy tento výkon trestu nastúpi. V prípade ak ho nastúpi, matke nič nebráni, aby zabezpečila starostlivosť o maloleté deti, pokiaľ sama v návrhu tvrdí, že aj po odchode zo spoločnej domácnosti sa na ich výchovu a výživu podieľa. Alebo ak bude potom výchova detí ohrozená, aby vec riešila, ak to bude potrebné, návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

7. Následne v odvolacom konaní matka dňa 15.2.2021 opakovane podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 11.2.2021 (sp.zn. 11CoPno/1/2021), v ktorom žiadala nariadiť neodkladné opatrenie zverením maloletých detí do jej osobnej starostlivosti, keď tvrdila, že sa dňa 10.2.2021 dozvedela, že otec maloletých v tento deň nastúpil výkon trestu odňatia slobody, so sociálnou pracovníčkou sa dohodla, že ako náhle jej skončí karanténa v dôsledku ochorenia Covid 19, ktoré prekonala, bezodkladne pôjde do rodinného domu v E., ktorého je spoluvlastníčkou a je pripravená sa o deti starať. Dňa 25.2.2021 podal na odvolací súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia aj procesný opatrovník Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec (sp.zn. 11CoPno/2/2021), keď navrhol maloleté deti S. a F. dočasne zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti ich plnoletej sestry F. R., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XXX. Odvolací súd uznesením zo dňa 8.3.2021 nariadil neodkladné opatrenie pod sp.zn. 11CoPno/1/2021, 11CoPno/2/2021 - 338 tak, že mal. S. a mal. F. dočasne zveril do náhradnej osobnej starostlivosti F. R.. Návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 11.2.2021 zamietol a uznesenie Okresného súdu Piešťany zo dňa 14.12.2018, sp.zn. 9P/201/2018 zrušil. Uznesenie odôvodnil tým, že z oboch návrhov ako aj z lustrácie ZVJS jednoznačne

vyplývalo, že od 10.2.2021 je otec vo výkone trestu v trvaní do 10.4.2022. Od tejto doby sa nemôže podieľať na osobnej starostlivosti o maloleté deti, ktoré mal neodkladným opatrením zverené do osobnej starostlivosti a o ktoré sa aj reálne staral. O deti sa po jeho odchode nestará osobne matka, čo vyplývalo z návrhu opatrovníka, ale staršia sestra maloletých detí F. R., ktorá sa na starostlivosti o deti podieľala aj v čase, keď tieto boli v starostlivosti otca. Podľa záveru procesného opatrovníka F. sa o deti naďalej riadne stará, zabezpečuje im kompletnú starostlivosť, varí, perie, nakupuje, upratuje, učí sa s deťmi. Obe deti vyjadrili spokojnosť so starostlivosťou svojej sestry, v ktorej starostlivosti chcú zostať aj naďalej. Opatrovník skonštatoval, že matka nie je spolupracujúca a to napriek tomu, že vo svojom návrhu tvrdila, že s opatrovníkom bola v telefonickom kontakte a hodlá sa o deti osobne starať v domácnosti, v ktorej deti žijú.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - matka dieťaťa (§ 359 a 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce bez toho, aby bol viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, keďže ide o konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie nie je vecne správny v časti úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoze manželstva.

9. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 39P/8/2019 je rozvod manželstva a úprava rodičovských práv a povinností na čas po rozvoze k maloletým deťom S., nar. XX.XX.XXXX a F., nar. XX.XX.XXXX.

10. Predmetom prieskumu odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým na čas po rozvoze manželstva mal. S. zveril do osobnej starostlivosti otca, mal. F. zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že maloletú si budú striedať v týždňových intervaloch a zároveň rozhodnutie o návrhu F. R. o zverení maloletého S. a F. do jej náhradnej osobnej starostlivosti, ktorý návrh F. R. podala počas odvolacieho konania.

11. Z obsahu spisu vyplývalo, že maloleté deti S. a F. pochádzajú z manželstva rodičov Y. R. a A. R., ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Trnava, č.k. 39P/8/2019 zo dňa 18. decembra 2019 rozvedené. Okrem maloletých z manželstva pochádzajú ešte tri plnoleté dcéry G., nar. dňa XX.XX.XXXX, F. nar. dňa XX.XX.XXXX a H., nar. XX.XX.XXXX. Matka maloletých v roku 2018 v júni sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti podľa jej vyjadrenia z dôvodu manželovej agresivity a alkoholizmu a vyhánania z domu. Maloleté deti zostali v domácnosti spolu s otcom a staršími súrodencami. S matkou sa navštevovali, stretávali, mali spolu dobrý vzťah. Matka býva v domácnosti svojej tety, kde v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nemala vytvorené najlepšie podmienky k výchove maloletých detí. Maloletý S. odmietol bývanie s matkou u jej tety. Maloletá F. bola ochotná s matkou bývať. Režim striedavej osobnej starostlivosti u mal. F. tak ako bol určený napadnutým rozsudkom sa v podstate pravidelne riadne nerealizoval. Maloletá väčšinu času trávila v domácnosti otca, matku navštevovala. Matka po odchode so spoločnej domácnosti sa snažila podieľať na starostlivosti o deti, otec jej v styku s deťmi ani v jej starostlivosti o ne nikdy nebránil. Matka spočiatku vozila maloleté deti do školy, zo školy, na krúžky, navarila im, nakúpila. Postupom času však mal. S. prestal matku navštevovať, v súčasnosti odmieta s matkou komunikovať a odmieta s ňou akýkoľvek kontakt. Maloletá F. sa s matkou stretáva, s touto je v kontakte, avšak zhodne s bratom S. sa vyjadrili, že nechcú žiť v spoločnej domácnosti s matkou a byť zverené do jej osobnej starostlivosti. Otec maloletých detí je od 10.02.2021 do apríla roku 2022 vo výkone trestu odňatia slobody. Od jeho nástupu do výkonu trestu, čo matka vedela v deň otcovho odchodu zo spoločnej domácnosti sa o maloleté deti starala riadne ich staršia sestra F. R.. Matka v trvaní asi dvoch týždňov prichádzala do domácnosti detí, týmto navarila a odišla. Po uplynutí týchto dvoch týždňov sa o deti osobne nestará, tvrdí, že pre konflikty so staršou dcérou F.. O maloleté deti sa sústavne stará ich plnoletá sestra F. R., ktorá požiadala o zverenie maloletých detí do svojej náhradnej osobnej starostlivosti. Opatrovník prešetril pomery v domácnosti detí. Po odchode otca do výkonu trestu zistil, že F. sa o maloleté deti riadne stará, keďže matka sa o deti nestará, nemá ani záujem sa o ne ďalej starať, deťom zabezpečuje nepretržitú starostlivosť, pracuje v spoločnosti V. J. kde dosahuje mesačne príjem 850,- eur, momentálne je už dlhú dobu na home office. S maloletými sa učí, v čase šetrenia bola s nimi na online vyučovaní, deťom pravidelne varí, každý týždeň si robí na tabuľu zoznam jedál, ktoré budú v ten ktorý týždeň variť a to z dôvodu, aby im to finančne vychádzalo. Žijú z jej príjmu, ktorý si rozdeľia s deťmi tak, aby celý mesiac vyžili, zatiaľ im to vychádza. Súrodenci medzi sebou majú pekný

vzťah, maloletí sa vyjadrili, že sestra sa o nich príkladne stará, matka sa o nich nikdy tak nestarala. Plnoletá F. ako aj maloletí uviedli, že matka deti chodí navštevovať len občas, sem-tam im príde navariť, prinesie potraviny, ale finančne na deti neprispieva. Pri návšteve vyvoláva konflikty, útočí a nadáva F.. Pri poslednej návšteve matka vykrikovala, že konečne je otec vo väzení a dúfa, že tam zomrie. Tieto vyhrotené situácie veľmi zle vplyvujú na maloleté deti. Opatrovník ďalej uviedol, že maloletý S. sestre pomáha pri domácich prácach, v škole je vzorným žiakom. Maloletý sa vyjadril, že odmieta akýkoľvek kontakt s matkou, nakoľko s ňou má len negatívnu skúsenosť. Maloletá F. uviedla, že ak by sa mala s matkou stretávať tak len občas, lebo matka vždy vyvolá nejaký konflikt. Stále rozpráva aký je otec zlý a taktiež aj jej súrodenci, čo sa maloletej nepáči. Maloletá ďalej uviedla, že matka sa o nich nestará, neprejavuje záujem. Má predpísané dioptrické okuliare, ktoré jej matka zadržíava a nechce jej ich dať. Opatrovník v závere správy uviedol, že s matkou maloletých sa snažili viackrát telefonicky spojiť, ale matka nie je spolupracujúca. Čo sa týka odôvodnených potrieb maloletých detí tak boli zistené len bežné potreby primerané veku maloletých. Otec maloletých pred nástupom do výkonu trestu dosahoval príjem 758,- eur netto mesačne. Matka poberá invalidný dôchodok 246,- eur, je zamestnaná s brutto mesačnou mzdou 460,- eur a podľa vyjadrenia jej zástupkyne si vybavila opatrovateľský príspevok, ktorý poberá približne 200,- eur.

12. Podľa § 45 ods. 1 zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

13. Odvolací súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že v čase po rozvode manželstva, resp. od odchodu matky maloletých detí zo spoločnej domácnosti tieto boli vo väčšine starostlivosti otca spolu s ním v domácnosti aj so svojimi ostatnými súrodencami. Matka sa však na ich výchovu a starostlivosť o ne spočiatku podieľala. Zo strany otca v starostlivosti o maloleté deti neboli zistené žiadne závažné nedostatky. I keď otec priznal, že nejaké problémy v starostlivosti vznikli, avšak tieto sa snažil riešiť a vyriešiť k spokojnosti maloletých detí. Situácia sa zmenila od februára 2020, kedy otec nastúpil do výkonu trestu. Odvolací súd mal preukázané, že od tejto doby sa o maloleté deti stará osobne ich plnoletá sestra F. R., ktorá im zabezpečuje riadnu celodennú starostlivosť, v ktorej neboli zistené žiadne nedostatky. Opatrovníkom bola táto starostlivosť vyhodnotená ako vzorná keď, F. sa so svojimi súrodencami učí, varí im, perie im, organizuje domáce práce. Maloletým deťom sa venuje aj v ich voľnom čase. F. sa na výchovu maloletých podieľala aj v čase, keď tieto boli v starostlivosti otca, ktorému s výchovou maloletých pomáhala. V starostlivosti o maloleté deti zo strany F. neboli zistené žiadne nedostatky. Obe maloleté deti vyjadrili súhlas a záujem byť zverené do jej náhradnej osobnej starostlivosti, ktorá im vyhovuje. Matka počas celého konania tvrdí ako veľmi chce zveriť deti do svojej osobnej starostlivosti s tým, že jej osobná starostlivosť je v najlepšom záujme maloletých detí. Tvrdí ako sa snaží vytvoriť vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleté deti, no žiadne z týchto svojich tvrdení doposiaľ nepreukázala (nespolupráca s opatrovníkom, nemožnosť prešetrovania pomerov v jej domácnosti), naopak, po nástupe otca do výkonu trestu nezabezpečuje komplexnú starostlivosť o maloleté deti napriek tomu, že otec uviedol, že nemá proti tomu, aby sa matka počas tejto doby o deti starala žiadne námietky. Matka zotrvala v starostlivosti o deti po dobu dvoch týždňov a pre údajné konflikty s dcérou F. starostlivosť o maloleté deti vzdala. O tieto sa od tejto doby výlučne stará sestra F..

14. Odvolací súd z takto zisteného skutočného stavu veci mal za to, F. R. splnila podmienky uvedené v ust. § 45 Zákona o rodine, preukázala svoju schopnosť riadne sa postarať o výchovu maloletých detí, čo preukázala výkonom tejto starostlivosti spolu s otcom v trvaní viac ako 2 roky a posledných 5 týždňov aj bez otca. S maloletými má vytvorený pekný vzťah, deti ju rešpektujú, ich vzájomné spolužitie je harmonické, bezproblémové. Maloleté deti sú v starostlivosti F. spokojné. Opatrovník v starostlivosti F. o maloleté deti nenašiel žiadne nedostatky, odporučil maloleté deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti F.. Odvolací súd preto s prihliadnutím ku všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy rodičovských práv a povinností podľa § 388 CSP zmenil a maloleté deti S. a F. na čas po rozvode manželstva rodičov zveril do náhradnej osobnej starostlivosti F. R., nar. XX.XX.XXXX.

15. V súlade s ust. § 45 ods. 8, § 62 a § 75 Zákona o rodine a zistenými osobnými majetkovými pomermi rodičov určil odvolací súd výživné matke na mal. S. v sume 80 eur, na mal. F. v sume 50 eur mesačne a otcovi určil výživné na každé z maloletých detí v sume 30 % životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa s tým, že výživné sú obaja rodičia povinní uhradiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany. Uvedené výživné odvolací súd považoval za primerané tak odôvodneným potrebám detí ako aj schopnostiam a možnostiam oboch rodičov. Keďže maloleté deti mala F. zverené do svojej náhradnej osobnej starostlivosti už dočasne neodkladným opatrením od 08.03.2021 súd určil rodičom výživné s účinnosťou od tohto dátumu a keďže rodičia si riadne vyživovaciu povinnosť neplnili vznikol im nedoplatok za obdobie od 08.03. do 16.03.2021 (deň rozhodovania odvolacieho súdu, ktorý je však po splatnosti mesačnej splátky výživného, takže za 24 dní) nedoplatok na zročnom výživnom a to u matky na S. vo výške 61,93 eur, u F. vo výške 38,71 eur a otcovi nedoplatok na S. ako aj na F. na každé z detí vo výške 22,78 eur (za 24 dní zo sumy 29,42 eur), ktoré sumy súd určil rodičom zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany.

16. O nároku na náhradu trov tohto konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

17. Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).